

પ્રશ્નપત્ર - 2

વિષયવસ્તુ અને વિષયપદ્ધતિ સજ્જાતા
સામાજિક વિજ્ઞાન (ગુજરાતી માધ્યમ)

બેઠક નંબર :

કુલ નુંશ : 100

સમય : 180 મિનિટ

સૂચના : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 5 પ્રશ્નો છે. તમામ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) દરેક મુખ્ય પ્રશ્ન નવા પાના ઉપરથી શરૂ કરવો અને મુખ્ય પ્રશ્નના તમામ પેટા પ્રશ્નો સાથે લખવા.

પ્રશ્ન - 1 મુદ્દાસર જવાબ આપો. કોઈ પણ ત્રણ (200 થી 250 શબ્દોમાં)

24

(1) પાઠ આયોજનના સોપાનો જણાવી તાસ આયોજન અને એકમ આયોજનનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(2) સામાજિકવિજ્ઞાન વિષયક સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું વાર્ષિક કેલેન્ડર તૈયાર કરો.

(3) પ્રાચીન ભારતે રસાયણવિજ્ઞાનાં અને ગણિતશાસ્ત્રમાં સાધેલી મ્રગતિનું વર્ણન કરો.

(4) ભારતનાં બંધારણના મૂળભૂત લક્ષણો મુદ્દાસર જણાવો.

(5) ગુજરાતના કયા બે નગરોએ હડ્ડીય સંસ્કૃતિને ઉજાગર કરી છે? કેવી રીતે સમજીવશો.

પ્રશ્ન - 2 માર્ગયા પ્રમાણે જવાબ આપો. કોઈ પણ ચાર (150 થી 200 શબ્દોમાં)

24

(1) રાખ્દીય શિક્ષણનીતિ-2020 ને ધ્યાનમાં રાખીને શાળામાં સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડનું નિર્માણ કેવી રીતે કરશો? તેની લઘુતમ જરૂરિયાત અને ઉપયોગ જણાવો.

(2) સમયજ્ઞાનની સમજ વિકસાવવા માટે મુખ્ય શૈક્ષણિક સાધનો સમયરેખા અને સમયઆલોચન વિશે વિગતપૂર્વ સમજ આપી આકૃતિ દોરી ઉદાહરણ સહ માહિતી આપો.

(3) નીચે ભારતનાં પ્રસિદ્ધ શાસ્ત્રીયનૃત્યનાં ચિત્રો આપેલા છે. આ ચિત્રોને ઓળખી દરેક વિશે માહિતી આપો.

(1)

(2)

(3)

(4)

- (4) શિતલાસનું સ્વરૂપ અને કેન્દ્ર વિશેનો વિશાળ અભિગમ આપની દર્શિએ કેવો હોવો જોઈએ?
- (5) આર્થિક વિકાસને વધુ વેગવંતો બનાવવા માટે જરૂરી ઉત્પાદનનાં સાધનોની ફાળવણીની પદ્ધતિઓનો પરિચય આપો.
- (6) આખોડવાને અસર કરતાં વિવિધ પરિબળો અને ભારતના ઝતુચક વિશે આલેખન કરો.

પ્રશ્ન - 3 માઝા પ્રમાણે જવાબ આપો. કોઈ પણ પાંચ (100 થી 150 શબ્દોમાં)

20

- (1) ટૂંકનોંખ લખો : ટીમટીચિંગ

- (2) ભારતમાં ગરીબી નિવારણ માટે અમલી કાર્યક્રમોની માહિતી આપો.

- (3) કૃપા રાષ્ટ્ર ભક્તની યાદમાં 'પરાકમ દિવસ' ઉજવાય છે? તેમનું ત્વન જરૂર અને આજાદી માટેનું યોગદાન સંક્રિપ્તમાં દર્શાવો.

- (4) લોકશાહીમાં લોકમત ઘડતરનાં માધ્યમો
મુદ્દિત માધ્યમો અને વીજાણુ માધ્યમો - તફાવત લખો.

- (5) નીચે આપેલા કોષ્ટકમાં મૂલ્યાંકન પ્રશ્નોનાં કૌશલ્યોની યાદી આપવામાં આવી છે. આ કૌશલ્યોને ઓળખી જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્યના આધારે તેનું વર્ગીકરણ કરી ચાર્ટ બનાવો.

ગણતરી કરે	ઓળખી બતાવે	નકશાપૂર્તિ કરે
જોડકા જોડે	વર્ગીકરણ કરે	કારક્ષા આપે
તફાવત આપે	ઉકેલ આપે	વર્ણન કરે
સમયરેખા દોરે	આલેખ/ચાર્ટ બનાવે	ઉપયોગ કરે

- (6) લોકશાહી એટલે શું? લોકશાહીના પ્રકારો અને ચૂંટણીતંત્રની વ્યવસ્થા વિશે વિવરણ કરો.

- (7) આધુનિક યુગમાં ઊર્જાના બિન પરંપરાગત સાધનોના ઉપયોગની અતિ આવશ્યકતા છે?
શા માટે તે જણાવો.

પ્રશ્ન - 4 એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો.

20

- (1) નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિનાં બે ફાયદા લખો.

- (2) સામાજિક વિજાન અને સાહિત્યના અનુભંગનું એક ઉદાહરણ લખો.

- (3) સંકલ્પના આપો. (અ) દ્વીપિકલ્પ (બ) અભિસરણ

- (4) પારિભાષિક શબ્દો સમજાવો.

- (અ) શેષ સત્તાઓ (બ) પ્રમાણસમય

- (5) મને ઓળખો.

- (અ) મને ડેનિમ સિટી ઓફ ઇન્ડિયા કહે છે.

- (બ) મારા રેસાને 'ગોલ્ડન ફાઇબર' કહે છે.

- (ક) મને કપાસની જમીન કહે છે.

- (ડ) મને ગ્રાહક આંદોલનના જુન્મદાતા કહેવામાં આવે છે.

- (6) 'એકોક્રિસ્ટ' પદ્ધતિ કોને કહેવાય?

- (7) અમદાવાદમાં આવેલ જોવાલાયક સ્થાપત્યોનાં નામ લખો.
- (8) સામાજિકવિજાન ખંડમાં ICT નાં વિનીયોગ માટે કયા-કયા સાધનો હોવા જોઈએ.
- (9) પૃથ્વીના ગોળાની ઉપયોગીતા જણાવો.
- (10) તમે એક સામાજિક વિજાન વિષયના શિક્ષક છો અને જે તે વિસ્તારમાં વાવાજોહું (ચકવાત) આપત્તિ આવી જાય તો આપ શું ઉપાય કરશો?

પ્રશ્ન - 5 સૂચવ્યા મુજબ કરો.

- (1) એકમ આયોજનનો મૂળ વિચાર એ આપ્યો હતો.
- (2) આજાદી બાદ સૌ પ્રથમ રાજીવીએ 'જવાબદાર સરકાર'નો શુભારંભ કર્યો હતો.
- (3) વર્ષ 1990 થી દર વર્ષ દ્વારા માનવ વિકાસ અહેવાલ બદાર પાડવામાં આવે છે.
- (4) લોખંડ પોલાદના ઉત્પાદનમાં વિશ્વમાં ભારતનું સ્થાન છે.
- (5) મૌખિક-લેખિત અભિવ્યક્તિની પ્રવૃત્તિઓ - કઈ જોડી સાચી નથી.
- (અ) વૃક્ષ વાવો વરસાદ લાવો (નિબંધ) - આપણું પર્યાવરણ (ચિત્ર)
- (બ) મેં જોયેલું પ્રાણીસંગ્રહાલય (મુલાકાત વર્ણન) - વધુ વસ્તી એટલે વિનાશ (વક્તૃત્વ સ્પષ્ઠી)
- (ક) વૃક્ષારોપણ કરવુ - ઔષધિય વનસ્પતિનું સંગ્રહસ્થાનનું નિર્માણ
- (ઙ) વિવિધ લોકોના પહેરવેશ વિશે હસ્તલિખિત અંક - ભૂમિ નકશા બનાવવા
- (6) નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.
- (અ) કોઈ પણ ઐતિહાસિક પાત્રો કે પ્રસંગોને નાટક દ્વારા રજૂ કરી શિક્ષણ આપવાની પદ્ધતિ એટલે નાટ્યોકરણ પદ્ધતિ.
- (બ) મકરસંકાંતિનાં દિવસે પંજાબનાં અમૃતસરમાં આવેલા જલિયાવાલાબાગમાં એક સભાનું આયોજન થયું.
- (7) જાહેર ભિલકતની જાળવણી ક્યા પ્રકારનું મૂલ્ય છે?
- (8) ભૂગોળશિક્ષણનાં એક કુદરતી સાધનનું નામ લખો.
- (9) નીચેનામાંથી ભારતના ચૂંટણીપંચનું કાર્ય નથી.
- (અ) બધા ઉમેદવારોને ચૂંટણી પ્રતિક ફાળવવા.
- (બ) મતગણતરી પછી પરિણામ જાહેર કરવું.
- (ક) સારા ઉમેદવારનું નામાંકન કરવું.
- (10) કોણાઈના સૂર્યમંદિરનું નિર્માણ 13મી સદીમાં વંશના રાજા નરસિંહ વર્જન પ્રથમના સમયમાં થયું.
- (અ) ચોલ (બ) ગંગ (ક) શક
- (11) અસીમા ચેટરજી તબીબી ક્ષેત્રે અમૂલ્ય પ્રદાન કરેલ છે. (વાક્ય સાચું કે ખોટું તે જણાવો.)
- (12) પૃષ્ઠીય જળનો મુખ્યસ્થોત નદીઓ છે. (વાક્ય સાચું કે ખોટું તે જણાવો.)

